

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО, ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА

СУЧАСНИЙ БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР - РЕАЛЬНИЙ ТА ВІРТУАЛЬНИЙ

*Л. В. Кравцова, студентка групи ДІД б інт лис-51
Т. М. Білоусько, к. е. н., доцент кафедри менеджменту,
доцент - науковий керівник
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Новітні інформаційні технології та їхній швидкий розвиток спонукають бібліотеки якісно змінювати свою діяльність і переосмислювати головні завдання, щоб іти в ногу з науково-технічним прогресом. Тому сучасна бібліотека не повинна існувати сама по собі, а обов'язково має бути в структурі наукових, інформаційних, дозвіллевих і соціальних комунікацій «третім місцем», тобто простором поза домом і поза роботою, де могли б зустрічатися люди і втілювати свої ідеї. Недаремно зараз у бібліотечній справі популярним є термін «трансформація бібліотечного простору», тобто перебудування приміщень, перестановка меблів, вільний доступ до всіх фондів, виділення «зон» для користувачів на різні смаки та читацькі групи - за віком та інтересами [1]. Такий сучасний метод - це не лише простір для книг та інших носіїв інформації, а й простір для відвідувачів, який забезпечує їм повну свободу вибору необхідної інформації.

Особлива увага приділяється продуманому дизайну та інтер'єру. Адже психологи стверджують, що зміну інтер'єру відвідувачі сприймають, як турботу про них. З цією метою здійснюється зонування бібліотечного простору, зокрема організація зони релаксації. Бо для одних людей найкращий спосіб релаксації - це побути наодинці, усамітнитись, а для інших - поспілкуватися з людьми [1]. Тому створюється комфортне середовище з неформально розташованими сучасними зручними меблями та технічним оснащенням з доступом до інтернету і для віддалених користувачів, відкриваються оновлені фонди та дієвий пошуковий апарат, запроваджуються нові інтерактивні форми роботи.

Досвід показує, що якщо бібліотека не закрита у своєму тихому порожньому залі, а виходить «у люди», то це дає пози-

тивний ефект. Коли користувача не відділяє від бібліотекаря кафедра видачі і суворий вигляд, то люди завжди радо сприймають ноу-хау з подолання бар'єрів у комунікації. Тож сьогодні широко використовується спосіб бібліотечного обслуговування за межами бібліотеки, що також розширює «бібліотечний простір». Це виїзні заходи з метою інформування користувачів про книги та послуги; заходи, які проводяться на вулиці для реклами книги та читання; бібліотечні акції; відкриття бібліотечних лавок, дворів.

Сьогодення вносить багато нових форм роботи, тому актуальним є облаштування приміщення за типом «студії звукозапису» або «класу анімації та технологій», де молодь зможе створювати відеоролики, записувати музику. Для людей, які працюють з книгою або комп'ютером, важливо передбачити деталі інтер'єру, що матимуть релаксаційний характер. Це можуть бути тематичні блоки, диванні куточки, арт-зони (вернісажі, простір для кіноманів, творчі майстерні, майстер-класи), інтелект-центри (клуб, студія, гурток, центри словесності, правової культури) [1]. Взагалі зміна простору та зонування приміщення бібліотеки має передбачати надання нових послуг, орієнтованих на певні групи користувачів. Адже бібліотеки є місцем зустрічі і соціально активних літніх мешканців, і людей з обмеженими фізичними можливостями. Тому для них облаштовують частину території - спеціальну кімнату чи куточок. З метою ж виховання майбутнього читача, що є суто бібліотечною роботою «на перспективу», створюються тематичні зони для дітей. У той час, коли батьки обирають необхідну літературу та заняття для себе, діти зможуть розважитися в спеціально обладнаній дитячій зоні з різноманітними іграми, іграшками чи розмальовками.

Актуальним є створення в бібліотеках інтернет-центрів, що використовуються з метою реалізації інформаційної функції. Це так звані пункти доступу до офіційної інформації та Громадські інформаційні центри, де можна отримати будь-яку інформацію на будь-яку тему. Завжди знайдеться категорія відвідувачів, активну увагу яких привернуть застосування інноваційних форм роботи з користувачами: «кінозал у бібліотеці» та «скайп-зустрічі».

Важливим складником створення нових комунікацій у бібліотеці є наявність сайту чи блогу, бо це доступ до новітніх техно-

логій, ресурсів інтернету та зв'язку в соціальних мережах, який поєднує віртуальний світ і бібліотеку. Відвідування сайту та спілкування в блозі значно розширює простір бібліотеки, є інструментом інформування користувачів про структуру, навігацію, допомагає визначити локації заходів, що проводяться як у бібліотеці, так і за її межами [2]. Простір бібліотеки, за можливості, має супроводжувати точка доступу Wi-Fi, адже відвідувачі приходять до бібліотеки не тільки для читання книг, а й для отримання доступу до інформації через мобільні пристрої - смартфони, планшети, ноутбуки. Блог - ознака того, що бібліотека «просунута». Це особливо актуально для молодих людей, які вже не уявляють собі життя без блогу, спілкування в соціальних мережах і самовираження. Наявність блогу може підвищити привабливість бібліотеки. Блог дає можливість рекламувати бібліотеку, розповсюджувати бібліотечні новини, а також є джерелом професійної інформації, майданчиком для професійного спілкування. Тому працівникам кожної бібліотеки треба прагнути до того, щоб у їхнє співтовариство тягнулися люди і щоб про них говорили не тільки на їхній території, а й за її межами.

І на закінчення хочеться зазначити, що досягти бажаного результату, тобто трансформації бібліотечного простору з метою створення нових комунікацій, в умовах обмежених приміщень, асигнувань і уваги місцевої влади до проблем бібліотек, можна лише завдяки пошуку нових форм просвітницької та інформаційної роботи, розробці креативних ідей та втіленню їх у життя.

Список використаних джерел

1. Заяць З. Бібліотечний простір: трансформація та організація в сучасному вимірі [Електронний ресурс] / Заяць З. - Режим доступу: <https://www.slideshare.net/Libnadvirna/ss-214701695> (дата звернення: 07.12.2020). - Назва з екрана.
2. Сайт Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олесь Гончара [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://lib.kherson.ua/publish.htm> (дата звернення: 07.12.2020). - Назва з екрана.